

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 386/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], Chorvátska 5, Bratislava, zastúpeného Advokátska kancelária SIHELNIK & Partners s.r.o., Štúrova 11, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tos/56/2024 z 21. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. júla 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ žiada ústavný súd, aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a prikázal ho bezodkladne prepustiť z väzby. Napokon sťažovateľ žiada náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1Tp/43/2022 z 5. augusta 2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1Tpo/52/2022 z 22. septembra 2022 z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, obmedzenie osobnej slobody začalo plynúť 2. augusta 2022 a väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

3. Po podaní obžaloby bolo o väzbe rozhodnuté uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 2T/19/2023 z 9. februára 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4Tos/28/2023 z 23. februára 2023 tak, že sťažovateľ bol ponechaný vo väzbe z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku a zároveň väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka v zmysle § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ podal 11. apríla 2024 žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú odôvodnil dĺžkou trvania väzby, svojou spoluprácou s orgánmi činnými v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“), ako aj jeho priznaním k spáchaniu trestnej činnosti jeho vyhlásením o vine na hlavnom pojednávaní. Uviedol, že v prípade prepustenia by šiel bývať k svojej priateľke, k čomu doložil aj nájomnú zmluvu, v ktorej ako nájomca figuruje aj on. Zároveň predložil doklady týkajúce sa prísľubu pracovného pohovoru v obchodnej spoločnosti, kde je zamestnaná jeho priateľka, ktorá je ochotná ho finančne podporovať, kým si nenájde prácu.

5. Mestský súd Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) uznesením sp. zn. B2-2T/19/2023 z 24. apríla 2024 rozhodol, že:

„I. Podľa § 79 ods. 3, § 80 ods. 1 písm. b), písm. c) trestného poriadku súd väzbu z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) trestného poriadku... nahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a obžalovaného prepúšťa z väzby na slobodu.

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) trestného poriadku súd prijíma písomný sľub obžalovaného...

III. Podľa § 80 ods. 2, § 82 ods. 1 trestného poriadku sa obžalovanému... ukladajú obmedzenia a povinnosti...

IV. Podľa § 82 ods. 4 trestného poriadku sa obžalovanému nariaďuje povinnosť podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami...

V. ... je obžalovaný povinný mať pri sebe zariadenie na určenie polohy...

VI. Obžalovaný... je za účelom inštalácie zariadenia... povinný dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi...“

6. Proti uzneseniu mestského súdu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd v napadnutom uznesení krajského súdu tak, že:

- podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie mestského súdu zrušil v celom rozsahu,
- podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku sa žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietla,
- podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa písomný sľub sťažovateľa neprijíma,
- podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa väzba sťažovateľa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

7. Krajský súd uviedol, že aj napriek tomu, že vo veci sťažovateľa ide o záverečné štádium trestného konania, dôvod preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vidí v charaktere trestnej činnosti, doby, počas ktorej bola páchaná, ďalších zistených skutočností vrátane osoby sťažovateľa a jeho trestnej minulosti. Skutku sa mal dopúšťať po dobu šiestich mesiacov, pričom bol už 16-krát odsúdený pre rôznu trestnú činnosť vrátane obzvlášť závažného zločinu, v dôsledku čoho mu boli uložené aj nepodmienečné tresty odňatia slobody. Skutku sa mal pritom dopúšťať počas skúšobnej doby podmieneného odsúdenia Okresným súdom Senica sp. zn. 2T/35/2020 z 29. marca 2022 právoplatným 7. mája 2022. Nezanedbateľným je aj jeho odsúdenie Špecializovaným trestným súdom v Pezinku sp. zn. PK 1T/36/2012 za okrem iného obzvlášť

závažný zločin vydierania a obzvlášť závažný zločin lúpeže. Doterajšie odsúdenia ani výkony trestov neboli schopné dosiaľ sťažovateľa odradiť od páchania ďalšej trestnej činnosti.

8. Sťažovateľ argumentuje, že ak má preventívna väzba trvať pre potreby ďalšieho dokazovania, ktoré má potvrdiť dôvodnosť trestného stíhania, nie je toto dokazovanie dôvodom na ďalšie trvanie preventívnej väzby. Zároveň uvádza, že väzba nemá mať sankčný charakter.

9. Ďalej sťažovateľ k svojej rozsiahlej trestnej minulosti uvádza, že značnú časť z jeho odsúdení tvoria menej závažné trestné činy ako marenie výkonu úradného rozhodnutia, opilstvo, neoprávnené užívanie cudzieho motorového vozidla, nesplnenie odvodovej povinnosti, ale priznáva aj ublíženie na zdraví. Poukazuje na to, že dosiaľ nebol trestne stíhaný pre drogovú trestnú činnosť. Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd postupoval formálne a mechanicky pri vyhodnocovaní hrozby pokračovania sťažovateľa v trestnej činnosti.

10. Sťažovateľ uvádza, že krajský súd sa nestotožnil s názorom mestského súdu, že u sťažovateľa je akceptovateľné prijatie písomného sľubu, ako aj nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka najmä z dôvodu časového odstupu od spáchania skutku a pretrhnutiu „obchodných“ väzieb so spoluobžalovanými, čo podľa názoru mestského súdu možno považovať za výnimočnú okolnosť vo vzťahu k nahradeniu väzby u obzvlášť závažného zločinu. Krajský súd poukázal na to, že obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú na slobode. K tomu však sťažovateľ uviedol, že [REDAKOVANÉ] bol spod obžaloby oslobodený, čiže by nemal pôsobiť ako „obchodný“ kontakt a [REDAKOVANÉ] je už vo výkone trestu odňatia slobody.

11. Sťažovateľ poukazuje na osobu [REDAKOVANÉ], vo vzťahu ku ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 3Tos/17/2024 z 28. februára 2024 zamietol sťažnosť prokurátora proti uzneseniu mestského súdu sp. zn. B2-2T/19/2023 z 24. januára 2024, ktorým bola prepustená z väzby na slobodu. V jej prípade boli okolnosti spočívajúce vo vyhlásení viny, uložení neprávoplatného nepodmienečného trestu odňatia slobody na 5 rokov, jej záujme starať sa o dcéru a dĺžke trvania väzby vyhodnotené ako mimoriadne, vedúce k jej prepusteniu z väzby. Krajský súd síce konštatoval, že nie je spoľahlivou osobou, ale vzhľadom na jej postoj v trestnom konaní po uplynutí dlhšieho času vo väzbe nehrozí z jej strany bezprostredné riziko. Preto nahradil jej väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložil jej obmedzenia a kontrolu technickým zariadením. Sťažovateľ namieta, že krajský súd nerozhodol správne, ak iný senát krajského súdu už skôr vyhodnotil podobné okolnosti (vo vzťahu k osobe [REDAKOVANÉ]) ako mimoriadne.

II.

12. Argumentácia sťažovateľa spočíva najmä v nasledovnom:

- a) K svojej rozsiahlej trestnej minulosti sťažovateľ uvádza, že značnú časť z jeho odsúdení tvoria menej závažné trestné činy, pričom dosiaľ nebol trestne stíhaný pre drogovú trestnú činnosť.
- b) Krajský súd mal vyhodnotiť okolnosti väzby sťažovateľa ako mimoriadne a prepustiť ho z väzby, tak ako ich vyhodnotil u [REDAKOVANÉ].
- c) Ďalšie trvanie preventívnej väzby len pre účely ďalšieho dokazovania a potreby utvrdenia, že podozrenie je dôvodné, je bez novozistených skutočností neprijateľné. Väzba nemá mať sankčný charakter.

III.

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a uznesením krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť:

14. Sťažovateľ označuje porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru, no nekonkretizuje konkrétne právo, resp. práva obsiahnuté v písmenách daného odseku. V texte odôvodnenia síce cituje text vzťahujúci sa na písmeno c), ale keďže to sa týka výhradne konania o vzatí do väzby, a nie konania o žiadosti o prepustenie z väzby, ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú. (III. ÚS 144/2023).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

15. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namietal porušenie bližšie neurčeného práva, resp. práv uvedených v čl. 46 ústavy, ktoré napokon špecifikoval ako čl. 46 ods. 1 ústavy v odôvodnení. Podľa judikatúry ústavného súdu konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy, ako aj niektoré časti čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež z čl. 6 ods. 1 dohovoru sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

16. Z toho dôvodu ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákon o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru:

17. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne

aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

18. Rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine či nevine obvineného, resp. obžalovaného. Súd sa pri rozhodovaní o väzbe nezameriava na hodnotenie viny stíhanej osoby, jej obhajoby alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd pri rozhodovaní o väzbe skúma predovšetkým to, či sú splnené materiálne a formálne podmienky rozhodnutia o väzbe (II. ÚS 626/2016).

19. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

20. K námietke sťažovateľa, že krajský súd by mal zohľadniť, že väčšinu jeho trestnej činnosti tvoria menej závažné skutky a až dosiaľ sa nedopustil drogovej trestnej činnosti, ústavný súd uvádza, že na recidívu sťažovateľa sa logicky prihliada ako na jednu z kľúčových okolností posúdenia opodstatnenosti trvania väzby. Tentokrát sa sťažovateľ priznal a bol neprávoplatne odsúdený za obzvlášť závažný zločin, čiže jeho protispoločenské správanie graduje.

21. Sťažovateľ porovnáva svoju situáciu so situáciou [REDAKOVANÉ], ktorá taktiež priznala vinu a dosiaľ neprávoplatným rozsudkom jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody na 5 rokov, pričom jej záujem starať sa o dcéru a dĺžka trvania väzby boli vyhodnotené ako mimoriadne, vedúce k jej prepusteniu z väzby. Krajský súd nahradil jej väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložil jej obmedzenia a kontrolu technickým zariadením. Sťažovateľ namieta, že krajský súd nerozhodol správne, ak iný senát krajského súdu už skôr vyhodnotil podobné okolnosti ako mimoriadne. Ústavný súd uvádza, že je výsostným právom krajského súdu ako súdu sťažnostného aplikovať svoj právny názor vo vzťahu k okolnostiam a osobám, ktorých sa tieto okolnosti týkajú. Ak by aj krajský súd dospel k záveru, že ide o okolnosti mimoriadne v zmysle § 80 ods. 2 Trestného poriadku, dáva mu to možnosť, nie povinnosť aplikovať nahradenie väzby. To znamená, že sťažovateľ si na prepustenie z väzby a jej nahradenie nemôže robiť nárok.

22. K námietke, že ďalšie trvanie preventívnej väzby len pre účely ďalšieho dokazovania a potreby utvrdenia, že podozrenie je dôvodné, je bez novoizistených skutočností neprijateľné, ako aj poukázaniu na to, že väzba nemá mať sankčný charakter, ústavný súd uvádza, že argument sťažovateľa je na jeho situáciu neuplatniteľný, pretože on urobil vyhlásenie o vine, o ktorej už niet pochyb a bol dosiaľ neprávoplatne odsúdený. V jeho prípade ide o obavu z pokračovania v trestnej činnosti, ktorá má základ najmä v jeho recidíve spočívajúcej v 16 predchádzajúcich odsúdeniach, medzi ktoré patrí aj obzvlášť závažný zločin lúpeže. Zároveň sťažovateľ skutok spáchal počas trvania podmieneného odsúdenia, čo vypovedá o jeho ochote viesť riadny život. Obavy krajského súdu z prepustenia sťažovateľa z väzby tak ústavný súd vníma ako dôvodné.

23. Ústavný súd konštatuje, že napadnutý postup a uznesenie krajského súdu je akceptovateľným spôsobom odôvodnené a dáva jasnú odpoveď na všetky relevantné námietky a argumenty, ktoré uplatnil sťažovateľ. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým postupom a uznesením krajského súdu a obsahom práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu